

Czesław Parzyszek

"Studia Salvatoriana Polonica", t. 4, Bagno 2010 : [recenzja]

Collectanea Theologica 81/3, 220-222

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Miłym zabiegiem są motta umieszczone na początku rozdziałów i wielu mniejszych fragmentów, najczęściej biblijne lub z Jana Pawła II. Natomiast w bibliografii zakradły się błędy zwłaszcza w języku łacińskim (s. 337, 356).

Jakże wymowianie w gąszczu przywoływanych tekstów wybrzmiewa akcent antropologiczny nauczania Jana Pawła II. To rozważanie nad człowiekiem towarzyszyło papieżowi przez wszystkie lata jego pontyfikatu. Jakby przyłgnał do człowieka i jego problematyki, ona pozwalała mu lepiej poznać Boga i zbliżyć się do Niego.

Autor umiejętnie wydobył pozytywne nauczanie Jana Pawła II. Jest to znakiem wielkiej miłości do człowieka. Jednocześnie jednak, dla pełni obrazu, ukazane zostały także cienie, problemy czy walki. W nich także ujawnia się kultura człowieka – osobowa i społeczna. Wskazanie na te dylematy, spory czy kryzysy czyni z kultury bardzo ludzkie zobowiązanie i odpowiedzialność.

Prezentowane studium idzie dalej niż np. opracowania Feliksa Wojciecha Bednarskiego czy Czesława Stanisława Bartnika. Jest zatem, na gruncie polskim, kolejnym ważnym etapem w badaniach problematyki teologii kultury integralnej. Wydaje się, że badania te są szczególnie ważne i twórcze w całokształcie rozeznawania wielorakich funkcji oraz zadań kultury.

bp Andrzej F. Dziuba, Łowicz

PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY WE WROCŁAWIU, *Studia Salvatoriana Polonica*, t. 4, Wyższe Seminarium Duchowne Salwatorianów, Bagno 2010, ss. 291.

Na rynku wydawniczym ukazał się już czwarty tom *Studia Salvatoriana Polonica*, praca zbiorowa profesorów Wyższego Seminarium Duchownego Księży Salwatorianów w Bagnie, które zostało afiliowane do Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. W słowie *Od Redakcji*, redaktor naczelny ks. Bogdan G i e m z a napisał: „Chociaż od zakończenia Soboru Watykańskiego II (1962-1965) minęło wiele lat, to coraz bardziej natarczywie powraca pytanie o recepcję jego nauczania. Przekonują o tym liczne wypowiedzi Jana Pawła II i Benedykta XVI, kolejne sympozja i publikacje. *Ecclesia, quid dicis de te ipsa?* – Kościele, co mówisz sam o sobie?, to pytanie powraca nie tylko w samym Kościele katolickim, ale także wśród ludzi spoza Kościoła. Odnosi się ono zarówno do Kościoła powszechnego, jak również do Kościołów partykularnych, w tym do Kościoła w Polsce”.

Naiwnością byłoby sądzić, że przemiany społeczno-kulturowe dokonujące się w społeczeństwach i Kościołach Europy Zachodniej ominą naszą ojczyznę. O. David Sullivan z Irlandii, ze Zgromadzenia Misjonarzy Afryki, w 2003 r. na łamach „Tygodnika Powszechnego” (z dn. 16 III 2003) przestrzegał Kościół w Polsce, by nie powtarzać irlandzkich błędów. Analizując oznaki kryzysu Kościoła w Irlandii, pisał: „Jedną z przyczyn kryzysu jest niezdrowa klerykalna duma i samozadowolenie. Inne kraje zazdrościły nam pełnych kościołów i seminariów. Ale samozadowolenie usypia; tworzy inercję i przekonanie, że sukces trwa wiecznie, że nie trzeba odczytywać znaków czasu i słuchać krytyki tych, którzy myślą inaczej. Teraz Kościół w Irlandii się budzi i ze zdziwieniem konstatuje, że spora część wiernych jakby wyparowała”. Sytuacja Kościoła w Irlandii w 2010 r. jest jeszcze boleśniejsza po ujawnieniu kolejnych skandali.

Co zatem czeka Kościół w Polsce: zmierzch, jak wróżą niektórzy, czy też wiosna Kościoła, o której z takim przekonaniem mówił Jan Paweł II? Lubimy powtarzać za papieżem, że młodzież jest nadzieją Kościoła. Parafrazując to stwierdzenie, trzeba pytać, czy Kościół jest nadzieją młodzieży i tych, którzy szukają w nim Jezusa Chrystusa. Nie chodzi o propagowanie czarnowidztwa i zwywanie do ciągłego samobiczowania Kościoła. Podobnie należy wystrzegać się ideologicznego optymizmu i przekonania, że w Kościele nic nie trzeba zmieniać. Wciąż aktualne jest zadanie nakreślone przez Jana Pawła II 9 czerwca 1991 r. w Warszawie w przemówieniu do Konferencji Episkopatu Polski, biskupów z zagranicy oraz do przełożonych zgromadzeń zakonnych. Nawiązując do słów z pierwszej encykliki *Redemptor hominis*, że człowiek jest drogą Kościoła, i nowej sytuacji społeczno-politycznej w Polsce i Europie, papież wskazał na konieczność rozeznawania i przetłumaczenia na język konkretnych decyzji oraz zadań wynikających z aktualnych znaków czasu. Kościół ma wciąż do ofiarowania ludzkości najcenniejsze dobro, jakim jest wiara w Jezusa Chrystusa, ale trzeba szukać najbardziej aktualnych metod i sposobów ewangelizacji.

W takim kontekście trzeba widzieć zasadniczą część czwartego tomu omawianej pozycji. Pytanie: *Quo vadis, Mater Ecclesia?* jest nie tyle pytaniem retorycznym, ile pełnym troski pytaniem o kondycję Kościoła, szczególnie Kościoła w Polsce. Roman S ł u p e k SDS podejmuje to zadanie w refleksji nad czynnikami kształtującymi świadomość eklezjalną, a Jarosław R ó z a n s k i i OMI w perspektywie kondycji Kościoła na poszczególnych kontynentach. Z kolei ks. Andrzej N a d b r z e ż n y kieruje naszą uwagę w stronę ekumenizmu po publikacji konstytucji apostoelskiej Benedykta XVI *Anglicanorum coetibus*, zaś Bogdan G i e m z a SDS omawia sprawę pojmowania komunii Kościoła ze szczególnym uwzględnieniem życia konsekrowanego. Sprawie poszukiwania adekwatnych sposobów przepowiadania i obecności Kościoła w zmieniającej

się rzeczywistości są poświęcone artykuły Doroty Z d u n k i e w i c z - J e d y n a k, ks. Rafała K o w a l s k i e g o i Tadeusza J a r o s z a SDS. „Medialną eklezjologię”, czyli postrzeganie Kościoła w mediach świeckich, podejmuje w interesujący sposób Tomasz T e r l i k o w s k i, natomiast ks. Wiesław W e n z omawia aktualny problem apostazji i formalnego aktu wystąpienia z Kościoła.

Autorzy drugiej grupy artykułów zawartych w tym tomie podejmują z perspektywy historycznej sprawy związane z Dolnym Śląskiem, ale mające znaczenie nie tylko lokalne. Władysław W ę g l a r z SDS na przykładzie zapisów zawartych w księgach metrykalnych parafii Bagno zwraca uwagę na znaczenie tych ksiąg w badaniach historycznych, zaś Michał P i e l a SDS przybliża okoliczności towarzyszące wyborowi bp. Adolfa Bertrama na nowego ordynariusza we Wrocławiu w 1914 r. Leszek D z i e m i a n k o przybliża związaną z Wrocławiem i Obornikami Śląskimi postać Karla Eduarda von Holteia (1798-1880).

Wreszcie ostatnia grupa rozważań, *Varia*, zawiera artykuły: ks. Zdzisława J a n c a poświęcony sprawie poprawnego kultu Matki Bożej na podstawie eucharologii formularza o Najświętszej Maryi Pannie od Wyzwolenia, Ambrożego S k o r u p y SDS analizującego sprawowanie władzy zakonnej według instrukcji Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego *Faciem tuam Domine requiram* i Rafała M a s a r c z y k a SDS omawiającego zagadnienie autorytetu w nauczaniu o. Józefa Marii Bocheńskiego OP.

Cennym dopełnieniem niniejszego tomu są recenzje i sprawozdania pozwalające na wgląd w działalność naukową środowiska związanego z częścią Papieskiego Wydziału Teologicznego, jaką jest Wyższe Seminarium Duchownego Salwatorianów w Bagnie. Również spis wybranej bibliografii polskich salwatorianów za 2009 r. wskazuje na ich różnorodne zainteresowania. Spis treści w języku angielskim pozwala zorientować się w poruszanej problematyce nie tylko polskim teologom.

ks. Czesław Parzyszek SAC, Warszawa